

Ετοιμάζουν φόρο - σοκ στο σύνολο της περιουσίας

27/Μαΐ/2018 12:00

Του **Σπύρου Δημητρέλη**

Φόρο στο σύνολο της περιουσίας ετοιμάζει η κυβέρνηση στο πλαίσιο της μετα-μνημονιακής... εποχής. Πρόκειται για έναν συνολικό φόρο που θα λειτουργήσει δημοτικά και άδικα για τους φορολογούμενους, προκαλώντας πολλαπλές αρνητικές επιπτώσεις στην προσέλκυση επενδύσεων και στην οικονομία.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό αυτό, ο φόρος περιουσίας **θα βασιστεί στη δημιουργία του περιβόητου Περιουσιολογίου**, στο οποίο θα καταγραφεί το σύνολο της περιουσίας, κινητής, ακίνητης και άυλης, κάθε φορολογούμενου. Με βάση την αξία, θα επιβάλλεται κλιμακωτός φόρος με συντελεστές που θα αυξάνονται όσο αυξάνεται το σύνολο της περιουσίας.

Αρμόδια στελέχη στο υπουργείο Οικονομικών δεν κρύβουν ότι αρχική πρόθεση της κυβέρνησης είναι να προχωρήσει, κατ' αρχάς, στην **αντικατάσταση του ΕΝΦΙΑ με έναν φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας**, ο οποίος θα έχει υψηλό αφορολόγητο όριο. Ο φόρος αυτός, όμως, θα μειώσει δραστικά τα έσοδα από τη φορολόγηση των ακινήτων, καθώς σήμερα ο ΕΝΦΙΑ φέρνει ετησίως το ποσό των 3,2 δισ. ευρώ, ενώ ο φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας μετά βίας θα φέρει 1 δισ. ευρώ στα κρατικά ταμεία. Η διαφορά αυτή είναι το εισπρακτικό αποτέλεσμα που σχεδιάζεται να καλύψει ο φόρος συνολικής περιουσίας. Επί της ουσίας σχεδιάζεται ο νέος ΦΑΠ να απορροφηθεί από τον φόρο περιουσίας, που θα επιβάλει φορολογία και στα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία.

Στο Περιουσιολόγιο, που θα αποτελέσει τη βάση για την επιβολή του φόρου περιουσίας, θα καταγραφούν, όπως σημειώθηκε, όλα τα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτει ο φορολογούμενος σε όλον τον κόσμο (όχι μόνο στην Ελλάδα), όπως, ενδεικτικά, **ακίνητα, καταθέσεις, μετοχές, επιχειρηματικές συμμετοχές, κάθε είδους χρεόγραφα, οχήματα, σκάφη αναψυχής, έργα τέχνης**, πολύτιμα αντικείμενα και πνευματικά και άλλα δικαιώματα.

Αποκαλυπτήρια

Αποκαλυπτικού του σχεδιασμού αυτού της κυβέρνησης για τον φόρο περιουσίας είναι και το κείμενο του ολιστικού σχεδίου ανάπτυξης. Στο τμήμα φορολογικής μεταρρύθμισης του αναπτυξιακού σχεδίου η δημιουργία του Περιουσιολογίου, που αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή του φόρου

περιουσίας, αναφέρεται ως το πρώτο και πιο σημαντικό μέτρο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης.

Στο κείμενο του "ολιστικού σχεδίου ανάπτυξης" αναφέρεται συγκεκριμένα ότι: "Το 2018 ελήφθη νομοθετική πρωτοβουλία για την ολοκλήρωση και την τροποποίηση του νόμου 3842/2010. Το περιουσιολόγιο θα χρησιμεύσει για τον έλεγχο περιουσιακών στοιχείων του φορολογούμενου και θα συμβάλει στη μείωση της φοροδιαφυγής. **Θα επιτρέψει την κατανομή του φορολογικού βάρους στη βάση αντικειμενικών εισοδηματικών, ιδιοκτησιακών και κοινωνικών κριτηρίων, σε συνδυασμό με τα αφορολόγητα όρια**".

Πριν από το ολιστικό σχέδιο έχει προηγηθεί το επιχειρησιακό σχέδιο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων με το οποίο αποκαλύπτεται η επαναφορά των σχεδιασμών για τη δημιουργία του Περιουσιολογίου, στο οποίο θα **καταγραφούν όλα τα περιουσιακά στοιχεία των φορολογούμενων**. Αναφέρεται συγκεκριμένα στο σχέδιο ότι "αντικείμενο της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος για την ηλεκτρονική καταγραφή του συνόλου της ακίνητης, κινητής και άυλης περιουσίας όλων των φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και των νομικών οντοτήτων. Η καταγραφή αυτή κρίνεται απολύτως αναγκαία ως εργαλείο άσκησης φορολογικής πολιτικής με στόχο τη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, την ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων και τον εντοπισμό της φοροδιαφυγής.

Επιπρόσθετα δίνεται η δυνατότητα στους φορολογούμενους να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που διατηρεί η φορολογική διοίκηση για αυτούς και να έχουν δικαίωμα παρέμβασης, όταν οι πληροφορίες αυτές δεν είναι πλήρεις ή ακριβείς.

Πρόκειται για ένα έργο μακράς πνοής, το οποίο επιπρόσθετα, λόγω της γνώσης της πραγματικής οικονομικής κατάστασης και φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών, θα προσφέρει ένα σημαντικό εργαλείο για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής της χώρας για την ενίσχυση των πραγματικά ασθενών κοινωνικών ομάδων. Επιπλέον μπορεί να αξιοποιηθεί και να επηρεάσει τη χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας".

Παλιά ιστορία

Η επιβολή ενός νέου φόρου με βάση το σύνολο της περιουσίας κάθε φορολογούμενου ήταν ξεκάθαρα διατυπωμένη και στο **προεκλογικό πρόγραμμα φορολογικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ** του 2015 και, αν και δεν εφαρμόστηκε, λόγω των αντιδράσεων που προκάλούσε αυτή η προοπτική, ουδέποτε έφυγε επισήμως και ξεκάθαρα από το κυβερνητικό τραπέζι.

Η δημιουργία Περιουσιολογίου και σε άλλες χώρες ουσιαστικά αποτέλεσε το εργαλείο για την επιβολή φόρου περιουσίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό της Γαλλίας, που επέβαλε φόρο "πλούτου" το 2015. Ο φόρος επιβαλλόταν στο σύνολο της αξίας της περιουσίας κάθε νοικοκυριού και για τον υπολογισμό αυτής της αξίας αθροίζονταν ακίνητα, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα, μετοχές, ασφαλιστικά συμβόλαια, έργα τέχνης, κοσμήματα, ακόμα και άλογα! Και μάλιστα ακόμα και αν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία βρίσκονταν εκτός Γαλλίας. Ο φόρος είχε αφορολόγητο όριο 800.000 ευρώ και οι συντελεστές του έφταναν ακόμα και το 1,5% ετησίως.

Μόνοτπου προκάλεσε πολλά προβλήματα στη Γαλλία, όπως φορολογική μετανάστευση εύπορων φορολογούμενων, καθώς και πωλήσεις ακινήτων και εξαγωγή κεφαλαίων από μη κατοίκους της Γαλλίας που πιάνονταν στα δίχτυα του φόρου. Το αποτέλεσμα της αποτυχίας του και των προβλημάτων που προκάλεσε στη γαλλική οικονομία ήταν από φέτος να καταργηθεί μερικώς και ουσιαστικά ο φόρος να επιβάλλεται πλέον μόνο στην αξία της ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται στη Γαλλία.

Τα προβλήματα

Η επιβολή φόρου περιουσίας μπορεί να εξυπηρετεί τις ιδεολογικές νόρμες του κυβερνητικού κόμματος, ωστόσο θεωρείται δεδομένο ότι θα δημιουργήσει πολύ περισσότερα προβλήματα από αυτά που υποτίθεται ότι θα λύσει στο δημοσιονομικό μέτωπο. Στο όνομα της δικαιότερης φορολόγησης και της φορολόγησης "των πλουσίων", το μεγάλο θύμα, όπως στην περίπτωση της Γαλλίας, μπορεί να είναι η ίδια η ελληνική οικονομία. Επιπλέον, το ίδιο το Περιουσιολόγιο, που θα αποτελέσει τη βάση για την επιβολή του φόρου περιουσίας, έχει προκαλέσει και θα συνεχίσει να προκαλεί έντονες αντιδράσεις. Και δικαιολογημένα. Τα κύρια σημεία κριτικής που δέχεται το Περιουσιολόγιο, και κατ' επέκταση ο φόρος ακινήτων, είναι:

- Η ασφάλεια των δεδομένων, δηλαδή ο κίνδυνος διαρροών που μπορούν να φέρουν σε ευάλωτη θέση εύπορους φορολογούμενους.

- Η εκδήλωση κύματος φορολογικής μετανάστευσης από εύπορους φορολογούμενους που, λόγω του Περιουσιολογίου, θα σπεύσουν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία εκτός Ελλάδος για να γλυτώσουν το "φακέλωμα". Η μετανάστευση αυτή θα πλήξει και την ελληνική οικονομία, λόγω μείωσης των επενδύσεων.

- Η απουσία ενός αξιόπιστου συστήματος υπολογισμού της πραγματικής αξίας των επενδύσεων των φορολογούμενων. Πώς, για παράδειγμα, θα υπολογιστεί η αξία συμμετοχών σε ξένες επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.

- Ο κίνδυνος να επιβαρυνθούν από τον φόρο απλώς μεσαίοι φορολογούμενοι οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να προχωρήσουν σε απόκρυψη της περιουσίας τους μέσω περίπλοκων νομικών διευθετήσεων, όπως είναι, για παράδειγμα, εξωχώριες εταιρείες που προσφέρουν εχεμύθεια και ανωνυμία.

Το περιουσιολόγιο, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αναπτυξιακό σχέδιο, θα χρησιμοποιηθεί και για διασταυρώσεις προκειμένου να καταπολεμηθεί η φοροδιαφυγή. Από το ύψος της αξίας της συνολικής περιουσίας των φορολογούμενων θα μπορεί να προσδιορίζεται και ένα ελάχιστο ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα, το οποίο βεβαίως θα είναι πολύ υψηλότερο από τα σημερινά τεκμήρια διαβίωσης.

Κινήσεις για φοροδιαφυγή

Εκτός από τη δημιουργία του Περιουσιολογίου, η κυβέρνηση δρομολογεί ή έχει ήδη δρομολογήσει

μια σειρά από παρεμβάσεις για την διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Οι κινήσεις αυτές είναι:

- Επέκταση της χρήσης ηλεκτρονικών πληρωμών μέσω κανονιστικών αποφάσεων και κινήτρων για τους φορολογούμενους (π.χ., λοταρία). Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, **η χρήση των ηλεκτρονικών πληρωμών αυξάνεται σταθερά**. Ο αριθμός των συναλλαγών με κάρτες πληρωμών αυξήθηκε κατά 35%, στα 513 εκατ., το 2016, ενώ η αξία των συναλλαγών αυξήθηκε κατά 40%, φτάνοντας τα 55 δισ. ευρώ. Η χρήση των ψηφιακών πληρωμών αυξάνει τα δημόσια έσοδα (ΦΠΑ και φόρος εισοδήματος) και βελτιώνει τη φορολογική συμμόρφωση.

- Διεύρυνση της φορολογικής βάσης και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, για παράδειγμα μέσω της φορολόγησης των βραχυπρόθεσμων μισθώσεων ακινήτων μέσω ηλεκτρονικών πλατφορμών όπως η Airbnb.

- Διασταύρωση φορολογικών δηλώσεων και τραπεζικών λογαριασμών για την αντιμετώπιση μεγάλων περιπτώσεων φοροδιαφυγής.

- Καταπολέμηση του λαθρεμπορίου καυσίμων και καπνού. Εφαρμόστηκε ο νόμος 4410/2016, καθώς προβλέπει: α) Σημαντικές αλλαγές στον τελωνειακό κώδικα για την ενίσχυση της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης προϊόντων καπνού. β) Τη δημιουργία ενός Συντονιστικού Κέντρου για την προώθηση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των Αρχών που καταπολεμούν το λαθρεμπόριο προϊόντων τα οποία υπόκεινται σε Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης. Η προσπάθεια αυτή θα επεκταθεί στον τομέα των καυσίμων.

- Ενσωμάτωση των μέτρων του ΟΟΣΑ για τη διάβρωση της βάσης και τη μετατόπιση των κερδών (BEPS) στην ελληνική νομοθεσία για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής μεγάλων επιχειρήσεων.

- Παροχή φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις μέσω του νέου αναπτυξιακού νόμου και του νόμου για τις στρατηγικές επενδύσεις.

- Εξασφάλιση δίκαιων ρυθμίσεων για τους οφειλότες του Δημοσίου μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού (OCW), ο οποίος συμβάλλει σημαντικά στην εδραίωση βιώσιμων επιχειρήσεων.

- Προσαρμογή του ΕΝΦΙΑ μέσω της εξίσωσης των εμπορικών αντικειμενικών αξιών. Αυτή η προσαρμογή θα καταστήσει βιώσιμα, μακροπρόθεσμα, τα έσοδα (2,65 δισ. ευρώ) και θα οδηγήσει σε δίκαιη κατανομή του φόρου επί των ακινήτων. Επιπλέον, η προσαρμογή αυτή θα ευθυγραμμίσει το ελληνικό κράτος με τις δικαστικές αποφάσεις του ΣΤΕ, εξαλείφοντας τις σχετικές δικαστικές διαφορές. Θα δημιουργηθεί ένας μόνιμος μηχανισμός αποτίμησης για την τακτική ενημέρωση των φορολογικών αξιών (συμπεριλαμβανομένων των επαγγελματικών ακινήτων) και για περαιτέρω βελτιώσεις του φόρου ακίνητης περιουσίας ώστε οι αξίες αυτές να συγκλίνουν με τις πραγματικές αγοραίες αξίες των ακινήτων.

**Αναδημοσίευση από το "Κεφάλαιο" που κυκλοφορεί*

Διαβάστε το άρθρο στο [Capital.gr](#)